

# ISMERETLEN AUER-DOKUMENTUMOK

## 2. rész

**Írásunk 2. részében újabb Auer-dokumentumokat teszünk közzé, és közben felidézzük az 1980-as évek időszakát, amikor Auer Lipót neve és hegedűpedagógiai tevékenysége kezdett szélesebb körben ismertté válni Magyarországon. Többek között írunk Auer „Magyar rapszodiá”-járól, valamint a Maia Bang által összeállított, és az USA-ban kiadott, hét kötetes „Auer Violin Method”-ról, és bemutatjuk azokat a leveleket, amelyeket Auer küldött Szentpétervárról, a Budapesti Filharmóniai Társaságnak.**

Amikor 1978 őszén arra vállalkoztam, hogy „Veszprémtől Szentpétervárig” címmel könyvet írok Auer Lipótról, szinte alig állt a rendelkezésemre magyar nyelvű forrásanyag. Kutatni kezdtem hát az Országos Széchényi Könyvtárban, a Zenetudományi Intézetben, és a Veszprémi Megyei Levéltárban. Az itt fellelhető források mellett elsősorban Auer életrajzi írására (My long life in Music, 1923), Auer hegedűmethodikai könyvére (Violin playing as I Teach it, 1921), és L. Ny. Raaben „Leopold Szmjonovics Auer” című (Leningrád, 1962) orosz nyelvű könyvére támaszkodhattam.

1981 tavaszán megjelent Auer-könyvem fontos részét képezi az a tanulmány, amit Vlagyimir Jurjevics Grigorjev hegedűművész, a moszkvai Csajkovszkij konzervatórium metodika professzora állított össze 1979 szeptemberében. Sajnos ez a könyv az antikváriumokban ma már ritkán fellelhető, pedig Grigorjev munkája nemcsak a magyar hegedűjáték története, hanem a magyar-orosz kulturális kapcsolatok története szempontjából is nagyobb figyelmet érdemelne. (Hogy Grigorjev írása a magyar olvasók elé kerülhetett, ezért Bartos Csabának tartozom köszönettel, aki akkoriban a Csajkovszkij konzervatórium növendéke volt.) Grigorjev professzor ebben a tanulmányban kiemeli, hogy az orosz közép- és felsőfokú hegedűoktatásban alapjában véve három iskolával találkozhatunk: Aueréval (Szentpétervár), Grzsimaliéval (Moszkva) és Sztoljarszkij iskolájával (Ogyessza). Az idők folyamán, az orosz hegedűpedagógiában a vezető helyet egyre inkább az Auer-iskola foglalta el, mivel a szovjet időszakban olyan híres Auer-növendékek jöttek tanítani a moszkvai konzervatóriumba, mint Zeitlin, Szibor és Poljakin.

Leonyid Kogan hegedűművész – az Auer-Korgujev-Jampolszkij „hegedűs család” gyümölcse – egy 1979-ben, Budapesten készített interjú alkalmával így foglalta össze Auer jelentőségét: „Nebéz lenne összegezni Auer korunkra gyakorolt hatását. Úgy kell ezt elképzelni, mint egy nagy fát, a hegedű-

sök családfáját, aminek az egyik ága nálunk a Szovjetunióban, a másik Amerikában van, és így alkotunk mi hegedűsök egy nagy családot a világban.”

Természetesen ha magyar nézőpontból, és a teljesség igényével akarjuk értékelni Auer jelentőségét, beszélünk kell az európai hegedűjáték „királyi törzséről” is, amely Vivalditól és Corellitól ível tanítványukon, Giovanni Battista Somis-on, majd az ő tanítványán, Gaetano Pugnanim keresztül (Pugnani-Viotti-Rode) egészen a pesti Böhm József bécsi hegedűiskolájáig (Reményi Ede, Ridley-Kohne Dávid, Joachim József), hogy végül Joachim József tanítványain – Hubay Jenőn és Auer Lipóton keresztül – elvezessen egészen a 20. század hegedűjátékának fénykoráig. Mivel Auer Lipót Pesten Ridley-Kohne Dávidnál, Hannoverben pedig Joachim Józsefnél tanult – mindketten Böhm József tanítványai voltak –, joggal tekintjük őt a magyar hegedűiskola egyik gazdagon termő hajtásának.

1979 áprilisában másolatot kaptam az MTA Zenetudományi Intézetétől Auer „Magyar rapszodiá”-jának kottájáról, amit elvittem Veszprémbe, ahol kezdeményezésemre 1980. május 26-án – Auer halálának 50. évfordulóján – ünnepi megemlékezésre került sor. Ekkor hangzott fel először Veszprém-ben a „Magyar rapszodiá” Kováts Péternek, a veszprémi „Csermák Antal” zeneiskola növendékének előadásában, és ő szólaltatta meg a művet 1995. május 21-én is, amikor Auer születésének 150. évfordulóján, ünnepi hangversenyt rendeztünk a budapesti „Liszt Ferenc” Zeneművészeti Főiskola 10-es termében. Ekkor Puskás Rodrigo Csajkovszkij „Melankolikus szerenád”-ját játszotta a Parlano Kamarazenekar kíséretével, Devich Sándor rektorhelyettes vezényletével, az Auer Vonósnyegyes pedig Csajkovszkij D-dúr vonósnyegyesét szólaltatta meg. Auer rapszodiája akkoriban vált ismertté hazánkban, és 2011 óta a mű hegedű-zongora verziója, a NEUMA kiadó jóvoltából (Bp., 1074, Dohány u. 59.), már mindenki számára hozzáférhető (EN 770). A

150. évfordulót méltó módon ünnepelték meg Veszprém-ben is. A „Vár ucca tizenhét” negyedévkönyv (szerkesztő Géczi János, vendégszerkesztő Rakos Miklós) a teljes 1995/1. számot Auer Lipótnak szentelte, közre adva benne Auer „My long life in Music” című önéletrajzi visszaemlékezését (fordította Takács Viola), és Auer „Violin playing as I teach it” című, hegedűtanításról szóló könyvét (Rakos Miklós fordításában). A „Parlando” zenepedagógiai folyóirat 1980/12. száma részletes tudósítást közölt az 1980. évi, veszprémi Auer-ünnepségről, amelynek alkalmával 22 nagy méretű tablón mutattam be a híres hegedűművész és tanár életútját. Vendégművészként Alexandr Kramarov orosz hegedűművész, a XX. Genovai Paganini hegedűverseny győztese lépett fel, aki többek között Csajkovszkij, Auernak ajánlott „Melankolikus szerenád”-ját is előadta. Az ünnepséget megelőző évben Bartos Mihályné, Budapesten élő Auerrokon levelet írt Yehudi Menuhinnek, akitől a következő választ kapta:

*Kedves Éva Bartos!*

*Nagy örömmel hallom, hogy Auer Lipótról megemlékeznek szülővárosában. New Yorkban találkoztam vele, amikor még kisfiú voltam. Emlékszem rá, hogy yarmulkát viselt, de abhoz túl fiatal voltam, hogy egyébre is emlékezsem vele kapcsolatban. Mindamellett a legnagyobb csodálattal voltam iránta, tudván, milyen nagyszerű tanár. Tudom, hogy kollégáim, Jascha Heifetz és Nathan Milstein nagyon sokat köszönhettek neki.*

*Természetesen olvastam a hegedűtanításról szóló könyvét, és rendkívül nagy hatást tett rám. Sok évre rá feleségem egy hanglemezt adott nekem, amely a hanglemezyártás kezdeti időszakában készült, számos nagy hegedűs játékaról, csaknem egy évszázaddal ezelőtti sztárokról, akik már idős emberek voltak, amikor jött a gép, hogy megörökítse tovaröppenő hangjaikat. A rendkívüli az volt, hogy közülük a tanár, Auer Lipót idős korban jobban játszott, mint Ysaye, Sarasate, Joachim és a többi virtuózok.*

Technikája valószínűleg soba nem közelítette meg ezeket, de amit tudott azt TUDTA, és tudása túlélte a többiek briliáns játékát.

1979. április 17. Szívélyes üdvözléssel  
Yebudi Menuhin

Az 1980. évi veszprémi ünnepségről tudósító „Parlando” még teljes joggal kifogásolta, hogy „Auer szülővárosában, Veszprémben eddig egyetlen szobor, emléktábla vagy utcanev sem jelezte, hogy innen indult el a pályája a világ egyik legnagyobb hegedűtanárának!” Azóta a helyzet alaposan megváltozott. Az 1995-ben tartott veszprémi ünnepségek alkalmával került Auer Lipót szüleinek egykori házára (Rákóczi F. u. 4.) Kő Pál szobrászművész Auer-domborműve, amely aztán 2006-ban a Vár utca 17. szám alatt található veszprémi Panteonba került. 2011 óta emléktábla adja hírül a Tököly u. 1. számú ház falán, hogy itt töltötte gyermekéveit Auer Lipót, a közelmúltban pedig Kováts Péter és Bárány László készített filmet Veszprém híres szülöttjéről.

Bár az orosz-amerikai hegedűiskola megalapítójaként Auer Lipót már a 20. század első harmadában világhírű lett, neve hazájában csak a „Veszprémtől Szentpétervárig” című könyv megszületését követően vált széles körben ismertté. A könyv megjelenését Ujfalussy József zenetörténész, a Zeneakadémia rektora 1982. május 14-én, az alábbi levélben üdvözölte:

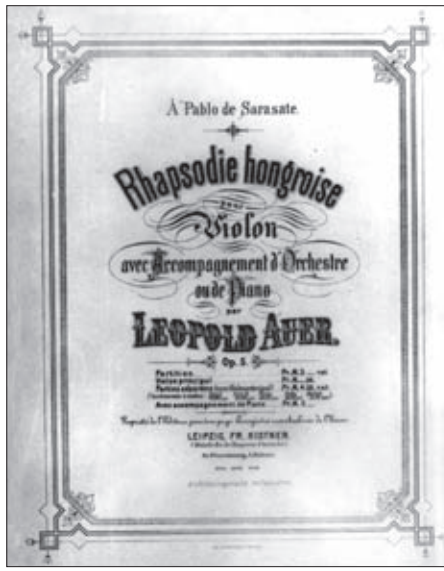
Tisztelt Kollega Ur!

Nagyon köszönöm, hogy volt szíves meg-tisztelni Veszprémtől Szentpétervárig című könyvének elküldésével. A könyvből szívőből gratulálok és további munkájához szép sikereket kívánok. Mivel magam nem játszom vonós hangszeren, úgy gondolom, hogy a könyv Főiskolánk Könyvtárában lesz a legjobb helyen, ahol mindenki hozzáférhet, akit világhírű hegedű-pedagógusaink történelmi múltja – méltán – érdekel.

Budapest, 1982. május 14.

Szívélyes üdvözléssel  
Ujfalussy József

Amikor Auer 1868 szeptemberében Szentpétervárra érkezett, először három évre kapott szerződést, a konzervatórium hegedűprofesszoraként. Emellett két hetente szólístaként és kamaramuzsikusként kellett közreműködni a Helena nagyhercegnő udvarában tartott koncerteken. Ebben az időszakban hegedűdarabokat is komponált, amelyek a berlini Bote und Bock kiadónál jelentek meg, a kiadás dátumának feltüntetése nélkül: „Tarantelle du Concert” (Op. 2),



Auer: Magyar rapszódia

Réverie (Op. 3; ez a mű a 10239-es lemezszámból ítélve 1870 körül jelent meg), Romanze (Op. 4). Képzünk a Pablo de Sarasate, spanyol hegedűművésznek ajánlott, „Rhapsodie hongroise” (Op. 5) címlapja látható, amelynek van zongorakíséretes, és zenekari kíséretes változata is. Mivel a címlapon az A. Bütter szentpétervári kiadó neve is szerepel, ebből arra következtethetünk, hogy ők bízták meg a mű kinyomtatásával a lipcsei Fr. Kistner zeneműkiadót, amely 1882-ben jelentette meg Auer rapszódiaját (lipcsei nyomólemez-számok: 5767, 5768, 5769). Auer később főként átiratokat készített. Ezek felsorolása a „Vár ucca tizenhét” (1995/1) című negyedévkönyv 214-215. oldalán található. Auer időnként saját műveit is műsorára tűzte: a „Tarantella du Concert”-et például 1874. márc. 9-én, a „Reverie”-t pedig 1886 márc. 29-én játszotta az Orosz Zenei Társaság zenekarával, Nápravník vezényletével. Csajkovszkij 1874-ben hallotta először Auer hegedűjátékát Moszkvában, és ettől kezdve ő jelentette számára a hegedülés „csúcását”. 1875 januárjában ismerkedtek meg egymással. Auer felkérte Csajkovszkijt, írjon számára hegedűdarabot, és ekkor készült el az Auernak ajánlott „Melankolikus szerenád” (op. 26, 1875). Csajkovszkij, aki 1872–1876 között a „Russzkije vedomosztyi” című lap számára írt zenekritikákat, elismerte Auer zeneszerzői tehetségét is. Egyik kritikájában a „Magyar rapszódia”-ról is említést tett (tehát még jóval a lipcsei kiadás 1882-es megjelenése előtt):

„Auer úr előadóművészként jelent meg, de nem mondható tehetégtelennek a zeneszerzésben sem. Rapszódiajában sok a tűz, a megragadó erő, olykor a humor, és csodálatosan csillogó a hangszerelése.”

(L. Ny. Raaben: Leopold Sz. Auer, 107. l.)

A „Magyar rapszódia” kadenciaszerű futamokkal tarkított Adagio-bevezetése tulajdonképpen még csak hangulati előkészítés. A mű valójában a „Lassú Magyar”-ral (Piú

lento) kezdődik, a fokozatosság elvét szem előtt tartó magyar táncmuzsika – „három a tánc” (lassú, gyorsabb, még gyorsabb) – felépítéséhez igazodva: Piú lento – Piú mosso – Allegro vivace. Auer „Lassú”-ja – amelyből már elővillan a verbunkos tánc feszes tánc-lépése is – dűvőszerű kísérettel hangzik fel. A melankolikus, szívhez szóló dallamról Auer Stradivárijának csodálatosan zengő G-húrja jut eszünkbe (a neki ajánlott Csajkovszkij-hegedűverseny, a Melankolikus szerenád és a Glazunov-hegedűverseny is a G-húron kezdődik). A lassú szakaszt igen ritmikus (trés rhytmé) Piú mosso-szakasz követi, majd az Allegro vivace-részben Sárközy Ferenc „Elfogyott a nóta” című csárdásának 2. dallama szólal meg (Treichlinger József adta ki Pesten: N. 269). Bartay Ede ezt a dallamot „Pálinkás csárdás” című kiadványában (megjelent Pesten, 1852 körül, P. R. C. 88), a csárdás 2. frissenként jelentette meg (Régi zeneakadémia könyvtára, K 7613/III. jelzet). A dallam énekelte változata „Ugyan édes komámaszszony...” kezdettel vált ismertté (lásd Kerényi György „Népies dallamok” című munkáját, Bp., 1961). Az Allegro vivace-rész másik magyar dallama Riszner József „Tolnai lakodalmas”-ának 5. számú frisse (Pest, 1847), amely Brahms 3. magyar táncának Vivace-részében is felhangzik.



Auer Lipót édesanyjának sírfelirata a veszprémi izraelita temetőben. (A sír a Veszprémből Balatonfüred felé vezető útról is látható, a temető 2. bejárata mögött.) Auer Simonné 1816-ban született Lovasberényben, és 1883-ban bunyt el Veszprémben.

Három Auer-levél a Budapesti Filharmóniai Társaság archívumából. A levelek – amelyek most kerülnek először a nyilvánosság elé – a magyar hegedűjáték történetének fontos dokumentumai, ezért fotómásolatukat is közöljük. Az 1979-ben készült fotókért Csontos Ferenc kollégámnak, a régi német (gót) írás fordításáért pedig Dr. Mihályi Károlynak tartozom köszönettel.

P. Petersburg, 14 Sept. 1899  
 Krinkoff Canal  
 Gehen Sie zu College;  
 Gehen Sie Keruan de Aufsp.  
 Job der Philharmonischen  
 Gesellschaft zu  
 ich bin mit Ihnen auf  
 mein Feld in und  
 aber die Sache in  
 Können. - Aufsp. Sie  
 am Lyzeum nicht verhebt

in der in Norddeutsch.  
 Land engagiert und  
 reifen, was auf dem  
 26 März. - Ich  
 auf mein Stück  
 zwischen 8-15 März;  
 für die letzten  
 große hier auf  
 in den besten  
 und Können auf in  
 große ston der 14 März  
 in der besten  
 aber ich gefügt, auf  
 in der besten  
 mit der besten, full 6

Ich bin möglich für Concert am  
 große zu reifen. - Ich  
 Keller, ich in der besten  
 gegend für mich (nicht  
 am besten zu reifen. - Ich  
 aber für die besten zu reifen  
 oder reifen und für die besten  
 lange die besten sind. - Ich  
 L. Auer

Szentpétervár, 1899. szeptember 14.

Krinkoff Kanal 7.

Igen tisztelt Kolléga Úr!

Az Ön által a Filharmóniai Társaság választmányának nevében küldött megtisz-

telő meghívását elfogadom, amennyiben az időpontban meg tudunk állapodni. – Március elején (szabadságom kezdetén) már Észak-Németországban vagyok szerződötve, majd pedig valószínűleg csak március 26. után. – Lehetséges lenne március 8–15 között. De ez utóbb említett bétre már tárgyalásban vagyok, és csak két héttel később, a március 14-ét javasolhatnám, de amint mondtam, erről legkésőbb két hét múlva tudunk tárgyalni, amennyiben Ön egy héttel el tudja tolni a 6. hangversenyét. – Ha ez nem lenne megfelelő, hadd fogadabssam el a meghívást a következő (a következő utáni) évben. – Nagyon örülök az Ön kedves sorainak, legyenek akár üzleti, akár pedig magánjellegűek, és remélem, hogy ez még nagyon sokáig így lesz. – A legszívélyesebb és a legbarátságosabb üdvözléssel, az Ön

Auer L.-ja

P. Petersburg, 18. Oktober 1899  
 Krinkoff Canal, 7  
 Hochverehrter Freund und College,  
 in der besten  
 Brief vom 25. d. M. -  
 Täncer ist ein sehr  
 Alles mit Ihnen. Ich  
 dann ab und zu  
 14 März. - Am 7. März  
 in Magdeburg und am 15. März  
 in Berlin im Hoftheater (Concert  
 am 18/19 März) wo ich dirigiere,  
 Probe geben. - Ich  
 auf dem 16. März

Ich bin möglich für Concert am  
 große zu reifen. - Ich  
 Keller, ich in der besten  
 gegend für mich (nicht  
 am besten zu reifen. - Ich  
 aber für die besten zu reifen  
 oder reifen und für die besten  
 lange die besten sind. - Ich  
 L. Auer

Der Täncer ist ein  
 sehr, was mich  
 in Budapest. Ich  
 Gehen Sie zu  
 Reichhaltigkeit  
 von 150-200 Ft. wohl  
 ausreichen wird. -  
 In der besten  
 und am besten  
 möglich, gibt es  
 L. Auer

Szentpétervár, 1899. október 1.

Krinkoff Kanal 7.

Igen tisztelt Barátom és Kollégám;

Megkaptam az Ön e hónap 25-én kelt kedves levelét. Täncer (Auer impresszáriója) mindent közölni fog Önnel. Attól függ, mit csinálok március 8. és 14. között. 7-én Magdeburgban vagyok és 15-én a Hoftheaterben tartok próbát, ahol vezényelni fogok (hangverseny március 18/19-én). Azt hiszem, ezt át tudom tenni tizenhatodikára.

Ha tebát a dolgot meg lehetne oldani 14-re, aminek nagyon örülnék, a Mendelssohn-begedüversenyt vagy a Goldmark-koncertet javasolnám, vagy pedig Bruch Skót fantáziáját, és a hangverseny végén, mindenképpen a begedüverseny után Csajkovszkij IV. f-moll szimfóniáját, az én vezényletemmel.

Täncernek írtam, hogy budapesti kollégáimtól nem fogadok el tiszteletdíjat, csupán 150-200 Ft költségtérítést. Remélve, hogy a megállapodás lehetséges, szívélyesen üdvözli az Ön

Auer L.-ja

Hungerburg, bei Narva  
30 August, 1902

Vor geruhten Ihre Briefen;  
mit aufrichtigem Freue  
habe ich Ihre ersuchte Briefchen  
am 4 August d.J. - Ihnen  
zu zufrieden dem Anschein  
zufrieden das ich im Prinzip  
die obenstehende Forderung  
zum 6 April 1903 mit  
großem Druck ausführen.  
Ich freudlich ist mir  
das ich Ihre Briefchen  
in einem neuen Concerte  
aufzuführen - falls

Ich bin freudlich, das  
bisher - von ungarischen  
Anteren partei of einer  
Concert von Goldmark, das  
ich bei meiner letztem  
Aussereise in Budapest  
in einem neuen Concerte  
geführt - ich bin  
also sehr für die  
saison 7 des Concert von  
Brahms - das fröhliche  
Concert. auf dem neuen  
Auer. - Ich glühend  
das ganze für die  
Fülle eines; außer

Ich bin freudlich, das  
König für die  
glühend also das  
die - die  
Reife für die  
ja stellen Sie  
am 3-400  
mit  
L. v. Auer

Hungerburg, Narva mellett

1902. augusztus 30.

Igen tisztelt Titkár Úr!

Öszinte meglepéssel olvastam az Ön folyó év augusztus 4-én kelt becses írását. Ké-



Auer norvégiai, nyári kurzusának résztvevői 1916-ban, Christiániában (Oslo). A középső sorban (a kép közepén, balról jobbra): Max Rosen, Thelma Given, Madame Wanda Bogutska-Stein (Auer zongorakísérője majd 1924 után második felesége), Auer Lipót; 4: Beatrice Horsbrugh, 5: Margaret Berenson 6: Toscha Seidel. Az első sorban balról a második Pável Sztaszevics. A felső sorban balról a harmadik a 15 és fél éves Jascha Heifetz. A kép jobb oldalán valószínűleg a norvégiai kurzusok szervezője, Hohn-né Maia Bang látható, aki ekkor 39 éves volt.

rem, közölje a választmánnyal, hogy meg-tisztelő meghívásukat 1903. április 6-ra kö-zönnettel elfogadom. Arról van szó, hogy régóta szándékozom már egy saját bang-versenyen fellépni. Amennyiben ez nem akadály, annál jobb. Magyar szerzőktől csak Goldmark hegedűversenyét játszom, amit legutóbb, budapesti ottlétem alkalmá-val az Önök egyik bangversenyén játszot-tam. Maradna tehát (a jubileumi szezonra) a Brahms-hegedűverseny – amely a leg-nagyszerűbb hegedűkoncert Beethovené után.

Úgy gondolom, a jelen esetben ez lenne a legmegfelelőbb. Liszten kívül egy zeneszerző sem illusztrálta olyan nemesen a magyar zenét, mint Brahms;

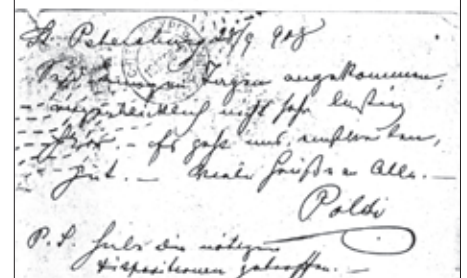
Azt biszem tehát, hogy ez a választás indo-kolt. Mivel a kötelezettség teljesítéséhez valószínűleg nagy utat kell megtennem, így 3-400 korona költségtérítést kérek figyelem-be venni.

Tisztelettel L. von Auer

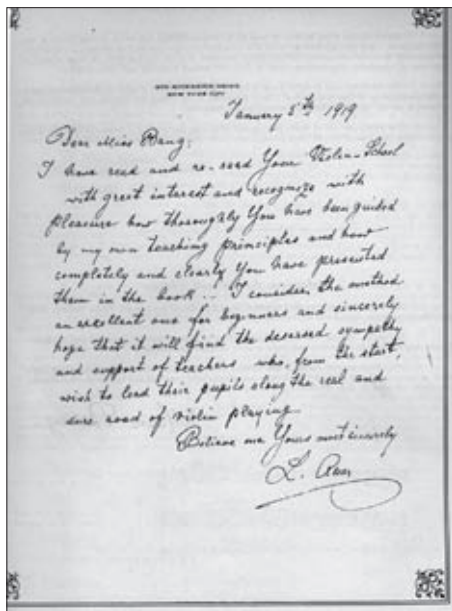
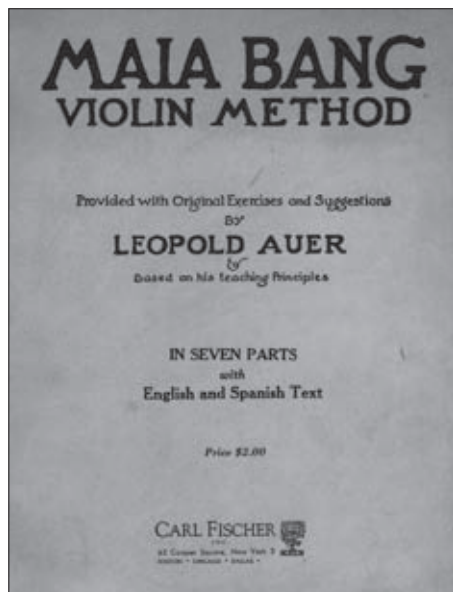
U.i. Egy hét múlva, szeptember 7-én ismét Szentpétervárott vagyok: Cári Zenekonzervatórium.

Auer Lipót 1908. szeptember 28-án, Szent-pétervárról Veszprémbe küldött levelező-lapja nővérenek, Auer Rózának, Dr Spitzer Mór ügyvéd címén. (Dr. Spitzer Mór háza a Városháza közelében volt, jelenleg a Kinizsi Bank működik benne.) Az aláírásból is kitűnik, hogy Auer Lipót a családban

„Poldi”-nak szólították: az elnevezés a Leopold-névből származik. Auer Róza uno-kájától, Balassa Ödöntől tudjuk, hogy Auer Lipót az I. Világháború előtt többször is meglátogatta nővérét, Rózát (Róth Henrik-nét), aki 1841-ben született Veszprémben, és 80 éves korában hunyt el Budapesten, Margit körút 8. szám alatti, I. emeleti lakásá-ban. Auer általában német nyelven levele-zett, de rokonaival magyarul beszélt, ízes dunántúli tájszólással. Ezt Balassa Ödönnek Londonban élő nagybátyja, Rónay (Róth) Kálmán hegedűművész – Auer Róza egyik fia – mesélte, aki magánúton tanult Auernél.



Auer Rózának két fia és két lánya volt. Egyik lányát, Róth Jolánt Dr. Spitzer Mór, köztisztviselőként álló veszprémi ügyvéd vette feleségül, aki a Veszprémi Takarékpénztár egyik alapítója volt, igazgatósági tag, a Veszprémi Faipar alapítója, és törvényhatósági bizottsági tag. Amint az újságok akkoriban megírták, az I. Világháború kezdetén, 50 éves korában önként jelentkezett katonának. Tartalékos tűzérőhadnagy volt, megkapta az arany Signum Laudis kitüntetést.



Maia Bang Hohn „Violin Method”-jának I. kötete. (1919, Carl Fischer, New York), amely az Auer által használt és javasolt gyakorlatokat tartalmazza. A kötet érdekessége, hogy eleinte csak üres húrokat kell megszólaltatni, tehát a növendék már a tanulás kezdetén vonóval játszik! Miután az I. kötetből több mint 300.000 példány fogyott el az USA-

ban, a kiadó 1937-ben megjelentette az I. kötet átdolgozott, második kiadását is. Az I. kötet megjelenésekor a kiadó közölte azt a levelet, amit Auer – miután átnézte a kötet anyagát –, 1919. január 5-én írt, amelyben örömét fejezi ki, hogy Maia Bang ilyen alaposan, gondosan és világosan fogalmazta meg az ő tanítási elveit. Levelében Auer úgy véli, az I. kötet ugyanúgy hasznára lesz a kezdő hegedűsöknek, mint tanáraiknak. A további hat kötet 1920-1925 között jelent meg. Auer valószínűleg ezeknek a köteteknek az anyagát is átnézte, majd látva hegedűtanítási módszerének igen kedvező fogadtatását határozta el, hogy kiadja saját hegedűiskoláját. Carl Fischer ezt követően, 1926-ban jelentette meg Auer 8 kötetes, „Graded Course of Violin Playing” című munkáját, amely a kezdetektől a virtuózokig vezeti el a tanulót.

Auert Szentpéterváron nála tanuló, norvég tanítványa, Maia Bang (1877-1940) beszélt rá, hogy a háborús viszonyok miatt, 1915-től tartsa nyári kurzusait a festői szépségű Christiániában. Bang korábban Lipcsében és Párizsban tanult, majd Szentpétervárra ment Auerhez, éppen abban az időszakban, amikor a professzor a legtehetségesebb növendékeket tanította. Maia Bang a következőket írja „Violin method” című munkájának előszavában:

*Amikor a nagy európai háború miatt a Mester arra kényszerült, hogy elbágyja Oroszországot, és az Egyesült Államokba menjen, megragadtam a nagyszerű alkalmat, hogy tanársegédként vele menjek; itt írtam meg a hét kötetes „Maia Bang Violin Method”-ot. Ez felöleli mindazt – a kezdetektől egészen a művészi fok eléréséig –, amit a hegedűtanításról és a hegedűjátékról tudni kell. A „Violin Method”-ban bemutatom Auer professzor legfontosabb tanítási elveit, és nemcsak a növendék jövőbeli fejlődésére gondolva, de kifejezetten azt a tananyagot írva elő számára, amire leginkább szüksége van, amiből a legtöbbet profitálhat.*

Auer június 7-én esedékes, 80. születésnapjának előrehozott megünneplésére 1925. április 28-án került sor New Yorkban, a Carnegie Hall-ban. Elöl látható Auer és Efrem Zimbalist, mögöttük (balról jobbra) Isidor Achron, Jascha Heifetz, Oszip Gabrilovics, Szergej Rahmanyinov, Josef Hofmann és Pável Sztaszevics. Az ünnepi koncerten elsőként Vivaldi hármasszereny hangzott el Auer, Heifetz és Zimbalist előadásában, kadenciával együtt, amit Achron külön erre az alkalomra írt. Utána



Auer játszott Rahmanyinov zongorakiséréteivel, majd tanítványai következtek. Auer ezen a koncerten Csajkovszkij „Melódia” c. művét és Brahms I. magyar táncát adta elő, amiről hangfelvétel is készült. Csak ez a két felvétel maradt fenn játékáról. Hogy Auer – aki élete java részét Szentpétervárott töltötte – 80. születésnapján, New Yorkban egy orosz és egy magyar művet tűzött műsorára, akár szimbolikusnak is tekinthetjük. Ebben a műsorválasztásban mintha az a gondolat is kifejezésre jutna, amellyel a Budapesti Filharmóniai Társasághoz, 1902 augusztus 30-án írt levelében találkozhattunk: „Liszen kívül egy zeneszerző sem illusztrálta olyan nemesen a magyar zenét, mint Brahms.”

A képen látható Oszip Gabrilovics a hangversenyéről így emlékezett meg a „Musical Courier” 1930. október 25-i számában: *Auer rendkívüli életerejére tetten lebetővé, hogy – 49 évi tanítás után a szentpétervári konzervatóriumban – Amerikába jöjjön, és egy teljesen új zenei működési kört építsen ki. New Yorkban – csakúgy, mint a többi helyen – hamarosan a zenei körök központi alakja lett, elbűvölő személyes tulajdonságaival, éleveségével és élénk szellemével magához vonzva öreget és fiatalat. Csakhamar igen sok hű baráttra tett szert. Az igazat megvallva akkor sem lehetett volna nagyobb a népszerűsége New Yorkban, ha egész életét ott élte volna le. Tanítványai sohasem mulasztották el az alkalmat, hogy kifejezzék hálájukat és iránta való ragaszkodásukat. Emlékezetes volt az az ajándékhangverseny, amit Auer tiszteletére rendeztek 1925 áprilisában a Carnegie Hallban, a mester 80. születésnapja alkalmából. A koncertet Zimbalist és Heifetz rendezte három zongoristával, és nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy ezek egyike lehettem. A másik kettő Hofmann (krakkói születésű, világhírű zongoraművész, aki fiatalon került az USA-ba), és Rahmanyinov volt. Maga Auer egy versenyművet adott elő Heifetz-cel és Zimbalisttal, valamint nébány szólódarabot. A közönség óriási lelkesedéssel fogadta. Mint hegedűs, ez volt utolsó fellépése a hangversenypódiumon.*

Rakos Miklós